

[Christmas Møller.]

Lande allerede er gaaet sin ruinerende Gang og ogsaa paa en Række Omraader her i Landet har haft haarde Følger, saa har Forholdet jo alligevel været dette, at det Prisfald paa Raavarer, som man saa ud over Verden paa en Række Omraader, i og for sig har været gavnligt for os.

Men den Prisfaldsbevægelse, som fortsættes og ogsaa rammer Fabrikata, er jo ogsaa den, man i særlig Grad er ængstelig for her i Landet; for en Række Standardartikler er Forholdet i Dag det, at Verdensmarkedets Priser er faldet saa betydeligt, at de er langt under, hvad de var i 1913—14, og det Spørgsmaal, som blot for nogle faa Aar siden blev afvist som ren Fantasi: om Verden atter kunde vende tilbage til Førkrigstids-Priser, er for mange Varers Vedkommende ikke mere et Spørgsmaal, men en bitter Kendsgerning, saa at Spørgsmaalet ikke længere lyder: Kan vi vende tilbage til Førkrigstids-Priser? men: Hvor langt under disse skal vi ned?

Det er da klart, at hele denne økonomiske Udvikling betyder overmaade store Vanskeligheder for vort Land, saa sandt som Prisfald altid medfører Vanskeligheder, medens en svagt stigende Tendens er det, der skaber de bedste Levevilkkaar.

Men medens den store Række af Standardartikler maa følge Verdensmarkedets Priser, fortsætter vi herhjemme en økonomisk Politik, som synes at tage lidet eller intet Hensyn hertil. Hvis man sætter Prisniveauet i 1913—14 til 100, er Forholdet i Dag det, at vi har et Jordpristal paa 115, et Pristal paa vegetabiliske Levnedsmidler paa 98 og for animalske Levnedsmidler paa 120; det samlede Engrospriстал er 129, medens Detailpristallet i Juli 1930 var 165, og for de enkelte Grupper indenfor dette stiller det sig saaledes, at Gruppen: Skatter og Kontingenter er oppe paa 217, altsaa 117 Procent over 1914.

Og ser vi paa et Forhold som Lønningerne, viser det sig, at Stigningen er endnu større. Thi medens den gennemsnitlige Timefortjeneste i 1914 for faglærte Arbejdere i København var 67 Ø., var den i Juli 1929 173 Ø., og for ufaglærte Arbejdere var de tilsvarende Tal 47,5 Ø. og 138 Ø. Forholdet er oven i Købet det, at der efter det Forlig, der blev sluttet i Sommer, har været en stigende Tendens.

Man kunde overhovedet med Rette efter vor Opfattelse spørge, hvorledes det har været muligt for det danske Samfund at bære en saa voldsom Forskelsforøgelse mellem Indtægtsniveauet og Udgiftsniveauet.

Aarsagen er klart den, at der samtidig herhjemme i betydelig større Udstrækning, end der svarer til Befolkningens Størrelse, er sket en Udvidelse af Produktionen. Forøgelsen af Befolkningen fra 1913 til Dato er saadant noget som 20 pCt., men Produktionen er paa en Række Omraader øget meget mere. Jeg holder mig i særlig Grad til Landbruget, men hvad der gælder Landbruget, gælder jo mange andre Erhverv.

Det gennemsnitlige Høstudbytte er i den Periode, jeg her har omtalt, vokset fra 23 Mill. hkg aarlig i 1909—13 til 35 Mill. hkg i 1925, og gaar man de enkelte Grupper igennem, ser man paa visse Omraader en Forøgelse paa op til 80 pCt. Selv om man naturligvis maa tage med i Betragtning, at ikke alle Høstaar er lige gode, er det klart, at denne voldsomme Forøgelse af Produktionen er det, som har baaret den mægtige Forskel, der er skabt mellem Indtægtstallene og Udgiftstallene. Ser vi f. Eks. paa Tallene for Bacons Vedkommende, var Udførselen i 1913 122 000 t, men i 1929 251 000 t.

Paa et andet Omraade, indenfor Byerhvervene, kan jeg nævne, at i 1913 produceredes der her i Landet 20 000 Netto-registertons, i 1929 52 000, altsaa en meget betydelig Forøgelse, ca. 150 pCt. mere end i 1913. Og man kunde gaa fra den ene store Varegruppe til den anden, og Billedet af denne vældige Produktionsforøgelse, som efter min Opfattelse har skabt Grundlaget for, at vi økonomisk har kunnet klare en Stilling med meget ringe Forøgelse af Indtægtspriserne, men med en overmaade stor Forøgelse af Udgifterne til Lønninger, Skatter o. s. v., vilde blive bekræftet.

Og ved Siden af at nævne disse Eksempler kunde man oven i Købet pege paa, at i forholdsvis lang Tid er det Spørgsmaal blevet rejst fra den mest sagkyndige Side indenfor Landbruget, om man ikke skulde være varsom med Produktionsforøgelse, fordi der ikke var Marked for vore Produkter, saaledes at vi ikke kunde finde den tilstrækkelige Afsætning for dem. Der er selvfølgelig ogsaa, hvad det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen nævnte, en Række Produktioner, hvor Mængden er gaaet ned, og hvor man efter vor Opfattelse bør sætte ind for at søge den danske Produktion fremmet.

Det Problem, som i Dag fylder vort Land som saa mange andre Lande med Ængstelse, er, om man fortsat kan finde Afsætning for Produkterne, om der er Marked for dem, og ser vi ud over Verden, de store Lande med de store Arbejdsløshedstall, vil vi se, at det saa at sige er det eneste Spørgsmaal, de beskæftiger sig med. De